

Beavdegirji
Sámi girkoráđđi (SGR)
Čakčamánu 16.- 17. b. 2014
Porsángu - Porsanger

Mielde:

Anne Dalheim, jodiheddji
Ingar Nikolaisen Kuoljok
Liv Eli Holmestrand
Tor Berger Jørgensen
Jovna Dunfjell
John Erland Boine

Sigfred Jáma bodii Linn Ellen K. Bientie Sivertsena sajis.
Kirsten Isaksen bodii bismagotti várrelahtun.

Eai boah tán:

Linn Ellen Kristina Bientie Sivertsen
Mari Helander

Čállingottis:

Tore Johnsen
Gerd Karin Røsæg
Tove-Lill Labahå Magga
Vidar Andersen

Vidar Andersen doalai iditruhkosa čakčamanu 16.b. Tor B Jørgensen doalai iditruhkosa čakčamanu 17. b. Tor B Jørgensen loahpahii čoahkkima buressivdnádusain.

Mañnebárgga čakčamánu 16. b. lei Sámi girkoráđis čoahkkin suohkanbáhpain Egil Lønmoain ja searvegottiráđi jodiheddjiin Oddbjørn Karlseniin. Searvegoddi bovdi

sáme-/dárogiel ipmilbálvalussii Leavnnja girkus d. 1900 čakčamánu 16.b. manjil ipmilbálvalusa lei girkokáffe gos ságastallojuvvui Porsáŋgu sámi girkoeallima birra.

Áššelistu

SGR 16/14 Beavdegirjjit

SGR 17/14 Referáhtat

SGR 18/14 Diehtoáššit

SGR 19/14 Gulaskuddanášši vuodušteaddji luoddaválljema hárrái boahttevaš girkoortnegis (GR 30/14 - GČ 2015)

SGR 20/14 Mihttomearit ja boadusstivrejupmi 2015 – 2018 (GR 42/14)

SGR 21/14 Njuolggadusat mo válljet sámi ovddasteaddji Nidarosa bismagotteráddái ja Girkočoahkkimii (GR 48/14)

SGR 22/14 Nammadit miellahtuid Sámi girkobeavvut 2017 prográmmalávdegoddái

SGR 23/14 Riikkaviidosas sámi konfirmántasiida – diehtoášši

SGR 24/14 Gulaskuddan Opplysningvesenets fond'a servodatdiđolaš inversteremiid njuolggadusaid ođasmahttima hárrái (GR 43/14)

SGR 25/14 Vuodđojurdagat girkoviesuid hárrái (GR 34/14)

SGR 26/14 Njuolggadusat liturgalaš biergasiid ja neavvuid hárrái (GR 50/14)

SGR 27/14 Sámi searvegotti ásaheapmi lullisámi giellaguovllus – bistevaš ortnet (GR 38/14 - GČ 2015)

SGR 28/14 Gulaskuddan Praktihkalaš teologalaš seminára hárrái (PTS) (GR 44/14)

SGR 29/14 Čoahkinplána SGR 2015

SGR 30/14 Eará áššit

SGR 16/14 Beavdegirjjit

---

1. Beavdegirji Sámi girkoráđi čoahkkimis Loabáhis 6. – 7.3. 2014 i Lavangen

2. Beavdegirji Sámi girkoráđi bargolávdegotti čoahkkimis 9.4.2014. Telefuvdnačoahkkin.

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi dohkkeha beavdegirjjiid

SGR 17/14 Referáhtat

---

1. Beavdegirji Girkoráđi čoahkkimis njukčamánu 11.-12. b. 2014
2. Beavdegirji Girkoráđi čoahkkimis geassemánu 16.-17. b. 2014
3. Beavdegirji girkuidgaskasaš ráđis guovvamánu 26.-27. b. 2014

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi váldá referáhtaid diehtun

SGR 18/14 Diehtoáššit

Njálmmálaš dieđut váldočállis

1. Čoahkkimat Sámedikkiin
2. Vuodđolága ja § 110a ođasmahttin
3. Prošeaktaohcamat olggobealde ja OVF-ruđat
4. Sámi statistihkka
5. Lullisámi ja julevsámi biibbaljorgaleapmi
6. Prosjektsøknad fra eksterne og OVF-midler

Reivvet, gažaldagat, eará báhpárat

- 1 Rádioipmilbálvalus, e-poasta 24.4.2014 Anne Dalheimas NRK rádíoipmilbálvalussii
- 2 Referáhta, Sámi girkobeivvid 2013 prográmmalávdegotti loahppaárvvoštallančoahkkin, Gardermoen 29.04.2014
- 3 Dieđut odđa maŋŋil- ja joatkkaoahpahusa birra Oskkoldat ja eallinoaidnu Sámis – ovdal ja dál, Romssa Universitehtas, reivve beaiváduvvon 19.5.2014 Nidaros, Lulli-Hålogalánda ja Davvi-Hålogalánda bismagottiide
- 4 Logaldat Sámedikki vuodđoláhkasemináras geassemánu 4.b. 2014
- 5 Virgádanvuogádagat bismmaid virgádeamis. Epoasta beaiváduvvon 6.6.2014 Anne Dalheimas Norgga girku njunušásahusaide
- 6 Rápporta Sámi girkoeallinkonferánsas 4.-5.6.2014
- 7 Mearkkašumit 2015 Sámediggebušehtti, reivve Sámediggái beaiváduvvon 20.6.2014
- 8 Bovdejupmi Saemien Áálmege ipmilbálvalusaide 2014 geasi, reivve beaiváduvvon 27.06.2014
- 9 Girkuid máilmmeráđi álgoálbmotprográmma odđasit ásaheapmi
  - a. Álgoálbmotprográmma 2014 – 2017, evttohus Indigenous Peoples' Interim Reference Group'as
  - b. Notáhta, dálá dilli ja čuovvuleapmi Girkuid Máilmmeráđi Guovddášlávdegotti čoahkkima maŋŋil suoidnemánus 2014
- 10 Gažaldat sámi ipmilbálvalusaid sáddemis
- 11 Rapporta, álgoálbmotguoskevaš soabadanbargu, Canada
- 12 Gažaldat sámiguoskevaš soabadallankonferánsa hárrái 2015 čavčča
- 13 Girkomusihkkáriid fágabeaivvit. Bovdejupmi Girkolaš oahppoguvddáži Davvin
- 14 «Sálbmagirji minuvttas minuhtti». Reivve searvegottiide
- 15 Girku ja dearvvasvuohta
- 16 Girkočoahkkin 2015 – Prográmma ja áššelistu
- 17 Dieđut prošeaktaruđaid hárrái maid sáhtta ohcat, maid Sámi girkoráđđi hálldaša

Mearrádus:

Áššit váldojuvvojit diehtun

SGR 19/14 Gulaskuddanášši vuodusteaddji luoddaválljema hárrái boahttevaš girkoortnegis

Čoahkkáigeassu

Girkočoahkkin lea bivdán Girkoráđi jotkit barggu boahttevaš girkoortnega hárrái. Bálddalagaid hálddahasodasmahttimiin, mas Norgga girku guovddáš ja báikkálaš orgánat vuordimis ožžot stuorit lágalaš ja ruđalaš iešmearrideami, lea Girkoráđđi ráhkkanahhtimin ášši Girkočoahkkimii mas šaddá vejolašvuohta dahkat mearrádusa *vuodusteaddji luoddaválljema* hárrái siskkáldas orgánaide mat gusket girku. Ášši mii dás ovddiduvvo Girkoráđđái lea evttohus gulaskuddannotáhtii vuodusteaddji luoddaválljema hárrái.

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi lea duđavaš go deatalaš áššit sámi girkoallimis leat bohtán oidnosii gulaskuddančálusevttohusas mii meannuda odđa girkoortnega vuodusteaddji luoddaválljema. Dát guoská earenoamážit álbmotgirkodoahpaga áddejumis, mo atnit vára sámeielas bargoadiovdasvástádusa dáfus báhpaide, ja áddejupmi das ahte Sámi girkoráđđi lea ieš- ja mielmearrideaddji orgána Norgga girkus. Sámi girkoráđđi doarju gulaskuddanevttohusa jurdagiid ja čanastagaid dáid čuoggáin dákkár mearkkašumiiguin:

- Sárgáčuoggás mii govvida sámi oasi álbmotgirkodoahpaga (gulaskuddanevttohusa 8. siiddus) berre dajaldat "ansvar overfor det samiske folk" / "ovddasvástádus sámi álbmoga dáfus" eará láhkái čállojuvvot. Dárogiesátni "overfor" sáhtta áddejuvvot dego sámi girkoallin ii livččii integrerejuvvon oassi álbmotgirkus.

- Iešmearrideamiperspektiiva sámi girkoallima guovdu lea deatalaš odđa girkoortnega barggus.

Sámi girkoráđđo oaivvilda ahte velá čuovvovaš čuoggát berrejit váldot mielde gulaskuddančállosii:

1. Álgoosiin čuoggá “Suohkan ovtadahkan” vuolde (s. 21) berrejit dajaldagat eanet geahččalit čájehit olles girku girkoduohtavuoda. Ollu guovlluin ii leat amas ahte seammá searvegottis lea ipmilbálvalus máŋgga báikkis.
2. 5. kapihttalis váillahit ahte báikkálaš girku organiserema birra lea sáhka, muhto demografalaš bealit eai namahuvvo áššáiguoskevažžan suohkanstruktuvrra ságastallamis. Sámi girkoeallimii leat guokte guovddášáši:
  - (a) Boaittoeale guovlluin sáhtá báhppasuohkaniid ovttastahttin mielddisbuktit ahte bargoveahka sirdojuvvo guovddážiidda, ja dat váikkuha mo báikkálaš searvegottit dovdet girkolaš lagašvuoda dáfus. Álbmotgirku nanusvuolta ja hástalanvejolašvuolta boaittoeale guovlluin boahtá buorre muddui das go girku bargit leat lahka ja máhttet báikkálaš fierpámádagaiguin ovttasbargat.
  - (b) Moatti báhppasuohkanis guovlluin gos sápmelaččat leat eanetlogus lea searvegottaráđđi sámi iešmearrideami arena. Eará guovlluin lea stuorra vejolašvuolta das ahte searvegottaráđđi lea sámi mielmearrideami arena. Báhppasuohkaniid ovttastahttin sáhtá muhtin dáhpáhusain rievdadit álbmotjuohkáseami dakkár suohkaniin nu ahte dát buorre muddui rievdá.
3. Okta áššáiguoskevaš čuokkis 6. kapihttalii lea ahte golmma davimus bismagottis dál lea sierra ovddasvástádus iešguđetge sámegillii lágidit bálvalusa, ja ahte dáid bismagottiid bismagottaráđis lea sierra sámi ovddasteapmi. Jos bismagottaráđit jávket sierra ráđđeásahussan jávket dan dihtii sámi girkoeallimis deatalaš ovddasvástideaddjit dálá girkolaš ásahusas, ja deatalaš deaivvadanbáikkis sámi demokrátalaš ovddasteamis girkodemokratiijas jávket.
4. Ságastallan s. 39's ovdamuniid birra das go bismagottaráđiin lea čohkkejeaddji doaibma go leat sámegielat báhppabálvalusa bargoadit, guoská maiddá báhppabálvalussii viiddit áddejumis. Dát guoská earenoamážit rekrutterenovddasvástádusa oktiiheiveheamis.
5. Girkoráđi gaskaboddosaš árvoštallamis vuolimuččas 46. siiddus, čuožžu dál ahte “Boahtteáiggis berre guorahallat vejolašvuoda doallat oktasaš čoahkkima sámi girkoeallimis...” Sátni “boahtteáiggis” berre dás lonuhuvvot sániiguin “lagaš boahtteáiggis”.

Čoahkkáigeassu

Kirkemøtet behandlet visjonsdokumentet for Den norske kirke 2015-2018 i sak KM 07/14.

Kirkemøtet gjorde følgende vedtak:

1. Kyrkjemøtet vedtek dokumentet *Meir himmel på jord* med dei målformuleringane som underbygger visjonen for perioden 2015–2018.
2. Kyrkjemøtet bed dei sentrale, regionale og lokale råda i Den norske kyrkja om å følgje opp visjonen i plandokumenta når mål og satsingsområde skal utformast.
3. Kyrkjemøtet forlenger satsingsområda *Diakoni, Kyrkjemusikk og kultur, Barn og unge, Gudstenesteliv og Samisk kyrkjeliv* fram til Kyrkjemøtet i 2016.

Kirkerådet vedtar den vidare oppfølgingen av saken på sitt møte 24.-26. september, og saken legges fram for Samisk kirkeråd med mulighet for å gi innspill til saken.

Kirkerådet blir bedt om å ta stilling til hvordan Kirkemøtets satsingsområder skal følges opp med resultatmål og nøkkelindikatorer. I forslaget som fremmes for rådet er det tatt utgangspunkt i at det ikke skal være for mange mål og indikatorer.

For bispedømmerådene er dette ikke noe nytt, for de har benyttet denne rapporteringsmetoden i flere år. De fleste resultatmålene brukes allerede. Målet er å forenkle ikke forvanske! Samtidig er det viktig at målene er forutsigbare slik at vi slipper nye drøftinger hvert år.

I målkartet, som følger saken, er departementets mål innarbeidet i Kirkemøtet strategiske mål. Dette er nytt!

Målkartet er ikke uttømmende. Det er valgt ut noen mål. Disse er valgt som nasjonale mål for denne strategiperioden fram til 2018. Det er fullt mulig, og til og med ønskelig, at de suppleres med andre regionale eller lokale resultatmål og indikatorer.

Kirkerådet er opptatt av at rapporteringen skal bli enklere og mer håndterlig. Det arbeides derfor med å videreutvikle automatisk datafangst og elektronisk rapportering.

Det er viktig at vi også finner metoder for å måle kvalitet og effekter hos brukerne, slik at vi ikke bare baserer rapporteringen på det som kan måles. Dette må det arbeides videre med fremover.

Det foreslås også at dåp blir et eget satsingsområde i 2015. Det er ikke foreslått satsingsområder for 2016 til 2018. Det må brukes mer tid for å velge ut disse. I framtiden foreslås det at det velges satsingsområder for hvert år i en fireårsplan.

Satsingsområdene i Kirkemøtets vedtak pkt. 3 gjelder spesielt for tildelinger av tilskudd fra Opplysningsvesenets fond.

Vedtak:

I. Samisk kirkeråd støtter at Kirkerådet fatter følgende vedtak i sak KR 42/14:

1. Kirkerådet godkjenner de resultatmål og nøkkelindikatorer som er foreslått for de fire strategiske målene som Kirkemøtet vedtok.
2. Kirkerådet ber om at saken følges opp av de sentralkirkelige råd og bispedømmerådene.

Bispedømmerådene bes videre om å følge opp saken med menighetsråd/fellesrådene i bispedømmet.

3. Kirkerådet vedtar at dåp skal være et spesielt satsingsområde i 2015.

II. Samisk kirkeråd har følgende merknad:

Under indikatoren om samisk språk (side 9) bør formuleringen «lokal gudstjenesteordning» erstattes med «lokale gudstjenester»

SGR 21/14 Regler for valg av samisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet (KR 48/14)

Sammendrag

Regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet er i de generelle reglene for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet delegert til Kirkerådet, som skal innhente råd fra Samisk kirkeråd. Delegasjonen i de generelle reglene ble utvidet da det på Kirkemøtet 2014 ble fastsatt nye valgeregler, og det er derfor nødvendig å gjøre et mer detaljert vedtak enn det som ble fattet til Kirkevalget 2011. Den utvidede delegasjonen gir muligheter for å gjøre endringer sammenlignet med 2011, men erfaringene fra Kirkevalget 2011 tilsier at valgordningen i all hovedsak bør videreføres til Kirkevalget 2015.

Vedtak

Samisk kirkeråd anbefaler at Kirkerådet vedtar følgende regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet:

§ 1. Valgråd

Valgrådet i Nidaros bispedømme styrer valget av sørsamisk representant, jf. regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 3-1.

§ 2. Nominasjon og valg av representant for sørsamisk kirkeliv

(1) Nidaros bispedømmeråd oppnevner en sørsamisk representant og en vararepresentant til nominasjonskomiteen for valg av leke medlemmer, etter forslag fra Samisk kirkeråd, jf. regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 3-2. Samisk kirkeråd innhenter forslag til representanter fra Saemien Åålmege/Sørsamisk menighet, fra alle menighetsrådene i sørsamisk språkområde samt fra alle andre menighetsråd i Nidaros bispedømme.

(2) Nidaros bispedømmeråd skal i god tid, senest 1. november året før valgåret, sende en oppfordring til Saemien Åålmege/Sørsamisk menighet, til alle menighetsråd i sørsamisk språkområde samt til samtlige andre menighetsråd i Nidaros bispedømme om å fremme forslag på tre sørsamiske kandidater, hvorav to leke.

Nominasjonskomiteen for leke bispedømmerådsmedlemmer i Nidaros bispedømme skal sette opp en alfabetisk liste på fem sørsamiske kandidater, hvorav minst to leke. Begge kjønn skal være representert med ikke mindre enn 40 prosent. Nominasjonskomiteen skal dessuten ta med kandidater fra forskjellige distrikter og sørge for at listen inneholder kandidater som er under 30 år. Bare personer som er valgbare, kan oppføres på kandidatlisten. De sørsamiske kandidatene må stå i Sametingets valgmannstall eller oppfylle kriteriene for å bli registrert, og fortrinnsvis være bosatt i det sørsamiske språkområdet. Medlemmer av nominasjonskomiteen kan ikke settes opp på kandidatlisten.

Nominasjonskomiteen i Nidaros bispedømme sender kandidatliste med forslag til fem sørsamiske kandidater til valgrådet. En kandidat på listen kan ikke samtidig stå som kandidat på andre lister ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Kandidatlisten for sørsamiske representanter oversendes de stemmeberettigede medlemmene i Saemien Åålmege/Sørsamisk menighet innen 15. juni.

Som stemmeseddel skal den tilsendte stemmeseddel benyttes. Valget på sørsamiske representanter skjer som postvalg. Velgeren avgir stemme ved å skrive navn på inntil to nominerte sørsamiske kandidater. Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte.

Stemmeseddelen legges i nøytral stemmeseddelkonvolutt som lukkes og sendes sammen med et følgeskriv i nøytral omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen valgdagen for direkte valg av leke representanter. Det skal i følgeskrivet fremgå hvem som har stemt.

Valgrådet foretar prøving og opptelling av stemmene. En stemmeseddel skal godkjennes dersom den inneholder færre navn enn to. Dersom den inneholder flere navn enn to, skal de siste navn på listen anses som uskrevne. Den kandidat som får flest stemmer, blir medlem av Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet, og den påfølgende blir varamedlem. I tilfelle av stemmelikhet avgjøres utfallet ved loddtrekning.

SGR 22/14 Oppnevning av medlemmer til programkomité for Samiske kirkedager 2017

Sammendrag

Samiske kirkedager er et felles samisk kirkelig arrangement i Sápmi forankret i samisk kirkeliv ved dets representative nasjonale organer i de lutherske majoritetskirkene i Norge, Sverige og Finland. En avtale mellom disse organene, Enarekonvensjonen, definerer rammene for planlegging og gjennomføring av arrangementet.

Nye Samiske kirkedager er besluttet arrangert på svensk side i 2017. Samisk kirkeråd må oppnevne 2 medlemmer til programkomiteen for arrangementet, som starter sitt arbeid i løpet av høsten 2014.

Vedtak:

1. Samisk kirkeråd oppnevner Anne Dalheim som medlem av programkomité for Samiske kirkedager 2017
2. Samisk kirkeråd oppnevner en ungdomsrepresentant som medlem av programkomitéen for Samiske kirkedager 2017 på neste møte.
3. Samisk kirkeråd oppnevner Jovna Dunfjell som vara for Samisk kirkeråds medlemmer i programkomitéen.

SGR 23/14 Nasjonal samisk konfirmantleir – orientering

Sammendrag

Den første nasjonale samiske konfirmantleiren ble gjennomført 13.-16. mars 2014 i Meråker. Samisk kirkeråd ble på rådsmøtet 6.- 7. mars 2014 orientert om den planlagte konfirmantleiren. Rådet ønsket da å få en orienteringssak til neste rådsmøte som redegjør for aktuelle problemstillinger ved tiltaket (SKR 03/14).

Oppstart av konfirmantleiren er et strategisk viktig tiltak i Strategiplan for samisk kirkeliv. Et sentralt formål er å sikre et minimumstilbud for samiske konfirmanter i hele landet, og tiltaket ses i sammenheng med behovet for en styrket ungdomssatsing i samisk kirkeliv.

Føringer i Plan for samisk trosopplæring har vært lagt til grunn i planleggingen av leiren.

Samisk kirkeråd var hovedarrangør i et samarbeid med de tre nordligste bispedømmene og Saemien Áálmege - samisk menighet i sørsamisk område (SÅ). Samisk kirkeråds trosopplæringsrådgiver og ungdomsrådgiver har koordinert tiltaket og planlagt leiren med en arbeidsgruppe. 19 konfirmanter deltok fra ulike deler av landet. 5 av disse deltok på samisk ungdomsamling i august.

Sakspapiret gjør rede for planlegging og gjennomføring av leiren, bakgrunn for utforming av programinnhold, språkstrategier, ungdomsstrategier og økonomien ved tiltaket. Første gjennomføring vurderes som vellykket.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

SGR 24/14 Høring om oppdatering av retningslinjer for Opplysningsvesenets fonds samfunnsbevisste investeringer

Sammendrag

Kirkerådet støtter i sitt høringssvar at det etiske verdigrunnlaget for Den norske kirke bør være grunnleggende for hele OVF's virksomhet, og at dette anliggende løftes i et overordnet dokument som gjelder alle fondets forretningsområder. Det støttes at dette dokument omhandler sosiale, miljømessige og etiske aspekter som skal hensyntas i forvaltningen av alle fondets eiendeler og investeringer.

Det er positivt at OVF i neste omgang løpende vil utarbeide retningslinjer som konkretiserer dette verdigrunnlaget til alle fondets forretningsområder, og det anses som naturlig at man i første omgang oppdaterer retningslinjer for finansforvaltningen. Kirkerådet er glad for verdiene som OVF forvalter og skaper til beste for Den norske kirke (Dnk), og erkjenner at det er krevende å balansere økonomisk verdiskaping og etiske premisser.

Kirkerådet påpeker at det på samme tid er naturlig, nødvendig og krevende å gi konkrete innspill til de to forelagte dokumentene: Naturlig og nødvendig fordi kapitalen skal forvaltes til Dnks beste, og kirkens verdigrunnlag er omtalt og ligger til grunn for argumentasjonen i dokumentene. Samtidig er det krevende, fordi konkrete innspill fra Dnk kan skape et inntrykk av at det er Dnk selv som på denne måten kan sikre en etisk forvaltning.

Selv om Kirkerådet i sitt høringssvar stiller en rekke spørsmål til teksten i dokumentene, samt nevner en del forslag til endringer og formuleringer, understrekes det at det hele tiden er OVF som har ansvaret for å sørge for at deres kapitalforvaltning er i tråd med kirkens verdigrunnlag.

Kirkerådet understreker at dette saksfeltet må være i en stadig utvikling og prosess. Det vil hele tiden være nye investeringsområder, nye utfordringer og nye bidrag til etisk refleksjon. Kirkerådet tar derfor til ordet for etablering av løpende dialog og samarbeid mellom OVF og

Kirkerådet, gjerne også flere kirkelige aktører, som skal sikre kontinuerlig oppfølging og forbedring.

I et vedlegg gjør Kirkerådet rede for relevante vedtak fra Kirkemøtet og Ungdommens kirkemøte i denne saken.

Vedtak

Samisk kirkeråd anbefaler at Kirkerådet sender vedlagte høringsuttalelse om oppdatering av retningslinjer for Opplysningsvesenets fonds samfunnsbevisste investeringer til Opplysningsvesenets fond

SGR 25/14 Regler for kirkebygg

Sammendrag

Strategiplan for samisk kirkeliv problematiserer at det ofte er svært få synlige samiske kjennetegn i kirkene, også i samiske områder. Utformingen av prinsipper for kirkebygg, som behandles av Kirkemøtet i 2015, kan få innvirkning på målsettingen om større samisk synlighet i kirkebyggene, da saken legger et prinsipielt grunnlag for fremtidig rådgivning og forvaltning av kirkebygg.

Kirkerådets høring i saken våren 2014 (jf sak KR 34/14) viser at mange savner at høringsbrevet løfter fram kirkebyggets betydning for lokal kultur, tilhørighet osv. Dette er et viktig anliggende for samisk kirkeliv, og begrunner hvorfor det er viktig å arbeide bevisst med at kirkebygg ikke usynliggjør viktige aspekter ved lokalsamfunnet. Saksdokumentet utvikler en argumentasjon rundt dette, og taler for at det i prinsipper for kirkebygg bør inkluderes føringer om at utformingen av kirkebygg, kirkerom og dets inventar bør uttrykke kirkens symbolsspråk på en måte som tar på alvor både tradisjon, stedegenhet, mangfold og universalitet.

Vedtak:

1. Samisk kirkeråd viser til høringen om kirkebygg redegjort for i sak KR 34/14, og er glad for at en rekke høringsinstanser har vektlagt kirkebyggets funksjon som uttrykk for kultur, identitet og stedstilhørighet. Dette åpner opp for viktige anliggender for samisk kirkeliv, og det er her relevant å peke på at *Strategiplan for samisk kirkeliv* problematiserer at det ofte er svært få synlige samiske kjennetegn i kirkene, også i samiske områder. Samisk kirkeråd vil understreke at dette ikke bare berører et almennkulturelt anliggende, men et dypt anliggende i det kristne budskapet selv.
2. Samisk kirkeråd ønsker at dette perspektivet bygges tydelig inn saksdokumentet som legges fram for Kirkemøtet

SGR 26/14 Regler for liturgisk inventar og utstyr

Sammendrag

Strategiplan for samisk kirkeliv løfter fram samisk kirkekunst / kirketekstiler som ett av to særskilte satsningsområder for samisk kulturarbeid i kirken. På denne bakgrunn inviteres Samisk kirkeråd til å gi innspill til nytt regelverk for liturgisk inventar og utstyr som vedtas av Kirkemøtet i 2015.

Da utformingen av kirkerom og liturgisk inventar og utstyr alltid vil være uttrykk for kultur, kan det vurderes om dette bør reflekteres inn i regelverket under § 4 generelle bestemmelser. Reglene bør utformes slik at aktuelle gjenstander og uttrykk fra f.eks. samisk duodji (håndtverk) ikke i utgangspunktet utelukkes fra bruk.

Vedtak:

1. *Strategiplan for samisk kirkeliv* løfter fram samisk kirkekunst / kirketekstiler som ett av to særskilte satsningsområder for samisk kulturarbeid i kirken, med henvisning til at dette vil bidra til større synliggjøring og stedegengjøring av samisk kirkeliv (*Strategiplan for samisk kirkeliv*, kap 5.11). Samisk kirkeråd mener dette har relevans for utformingen av nye regler for liturgisk inventar og utstyr og gir på denne bakgrunn følgende innspill til den videre behandlingen av saken.
  - a. Samisk kirkeråd vil peke på at kirkens teologiske tradisjon og symbolspråk skaper stort mulighetsrom for å utforme kirkebygg, kirkerom, utsmykning og liturgisk inventar med ulik aksentuering. Slik vil kirkebygg og dets inventar alltid også være uttrykk for kultur og speile kulturelle verdier.

I store deler av kirkens historie har formgivning av kirkebygg, kirkerom og liturgisk inventar vært ganske uniform. Det handler ikke bare om at det kirkelige symbolspråket er universelt, men i like stor grad om at visse kulturelle uttrykk har dannet tradisjon og fått en normativ posisjon. Dette har gjort at kirken og dens inventar og utstyr i mange tilfeller har blitt utformet mot en monokulturell eller nasjonal

horisont på en måte som har usynliggjort kulturelt mangfold både i lokal samfunn og det nasjonale fellesskapet. Det generelle fraværet av samiske elementer i kirkebyggene forstås best i et slikt lys.

Det kristne budskap inviterer imidlertid kirken til å favne både det stedegne og det verdensvide, og dette bør være relevant for hvordan man definerer kirkerommets egenart (jf. formuleringer i § 4 i forslag til regelverk). I et slikt perspektiv er det behov for en større bevissthet om at kirkens liturgiske inventar og utstyr gis en utforming som uttrykker kirkens budskap og teologiske symbolspråk på en måte som ivaretar både tradisjon, stedegenhet, mangfold og universalitet.

- b. Samisk kirkeråd vil be Kirkerådet vurdere å innarbeide dette anliggendet i reglens § 4 generelle bestemmelser, f.eks. ved å skyte i inn følgende formulering etter paragrafens første ledd: "Kirkens liturgiske inventar og utstyr bør uttrykke kirkens budskap og teologiske symbolspråk på en måte som ivaretar tradisjon, stedegenhet, mangfold og universalitet." Dersom en slik formulering ikke vurderes hensiktsmessig i rammen av regelverket, bør anliggendet innarbeides i en eventuell veiledning til regelverket.
- c. Samisk kirkeråd mener videre at det er viktig å unngå at reglene utformes på en slik måte at aktuelle gjenstander og kunstuttrykk fra f.eks. samisk *duodji* (tradisjonelt håndtverk) i utgangspunktet utelukkes fra bruk. Følgende formulering i § 12 om nattverdutstyr kan representere en slik hindring: "når en ny kalk anskaffes, skal den utformes slik at en både kan drikke og helle av den". Det kan nevnes at Samisk kirkeråd i dag har et nattverdssett (kalk og disk) basert på samisk *duodji*. "Kalken" er utformet som en samisk *náhppi* og utstyrt med korsornamentikk med samisk preg. Dette nattverdutstyret er brukt i mange sammenhenger med gode tilbakemeldinger. Det egner seg godt til intiksjon, er mulig å drikke av, men uegnet til å helle av. Slik reglene nå er formulert, gir det inntrykk av at en menighet ikke kan anskaffe seg slikt nattverdsutstyr. Dette bør det sees nærmere på da det mest sannsynlige scenarioet er at menigheter eventuelt skaffer seg slikt utstyr som et supplement til det man har fra før.

2. Samisk kirkeråd tar saken for øvrig til orientering.

SGR 27/14 Opprettelse av samisk menighet i sørsamisk språkområde-permanent ordning

Sammendrag

Fram til i dag har sørsamisk menighet som kategorialmenighet vært en forsøksordning.

Det foreslås i dette saksdokumentet at samisk menighet i sørsamisk språkområde videreføres som en permanent ordning.

Kirkemøtet har ved kgl. res. 13. desember 2013 fått delegert myndighet til å endre den gjeldende forskriften for sørsamisk menighet i sørsamisk språkområde. Dette gir Kirkemøtet myndighet til å vedta en permanent ordning for samisk menighet i sørsamisk språkområde.

Vedtak:

1. Samisk kirkeråd er svært glad for den positive utviklingen i samisk menighet i sørsamisk område og mener det er viktig for sørsamisk kirkeliv at menigheten nå gjøres permanent. På denne bakgrunn støtter Samisk kirkeråd at Kirkerådet oversender Kirkemøtet en sak om opprettelse av menigheten som permanent ordning.
2. Samisk kirkeråd viser til forslag til vedtak i sak KR 38/14 og støtter at Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å vedta dette som ny forskrift for menigheten.
3. Samisk kirkeråd gir full støtte til innholdet i forslaget til forskrift. Da det frem til nå har vært en noe inkonsistent bruk av navn på menigheten (samisk og norsk), ser rådet behovet for at forskriften bidrar til en avklart offisiell navnebruk. Rådet ber om at navnebruken kvalitetssikres endelig i dialog med Nidaros bispedømmeråd og Saemien Åålmege, og at Samisk kirkeråd vedtar en endelig anbefaling av navnet på menigheten på sitt møte i desember. Det foreslås at det kun gjøres redaksjonelle endringer i forslaget til forskrift i tråd med dette for å gjøre navnebruken konsistent.

SGR 28/14 Høring om Praktisk teologisk seminar (PTS) (KR 44/14)

Da høringsnotatet fra departementet ennå ikke forelå ble det kun gitt en foreløpig orientering.

Ingen vedtak

SGR 29/14 Møteplan SKR 2015

Vedtak:

1. møte:

10-11. mars - Kirkenes

2. møte:

10.-11. september Oslo (fellesmøte med Mellomkirkelig råd)

3. møte:

25. – 26. november Trondheim/Uppsala